

Tudományos ülés a Lengyel Munkáspárt évfordulóján

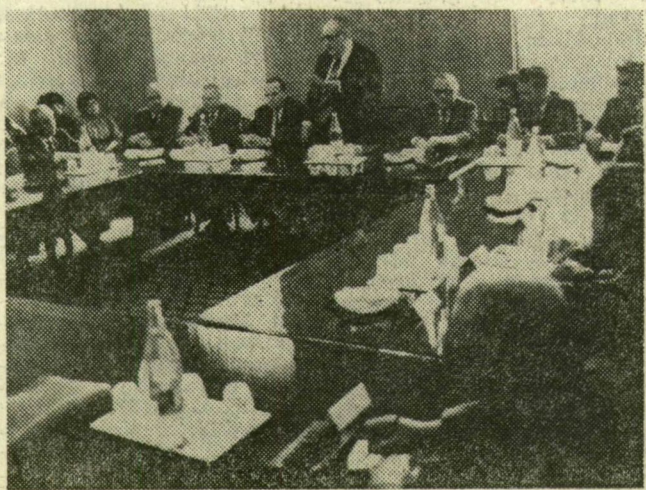
Enyedi Zoltán felvétele

Megbeszélés a megyei pártbizottságon. Balról a lengyel vendégek.

Tudományos ülészekot rendezett a Lengyel Munkáspárt (PPR) megalakulása 40. évfordulója alkalmából Szegeden a József Attila Tudományegyetem új- és legújabbkori egyetemes történelmi tanszéke, valamint a Budapesti Lengyel Kultúra (a Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ). A tegnap, kedden délelőtt 11 óra körül sorra került programra Szegedre látogatott Tadeusz Pietrzak, a Lengyel Népköztársaság budapesti nagykövete is, aki Eugeniusz Duraczynski docensnek, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottsága osztályvezetőjének, valamint Kowalewsky Waldemarnak, a nagykövetség első titkárának, a Lengyel Kultúra igazgatójának kíséretében felkereste a megyei pártbizottságot. A lengyel vendégeket fogadta dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára. Megbeszélésükön jelen volt dr. Koncz János, a megyei pártbizottság és dr. Székely Sándor, a szegedi városi pártbizottság titkára.

A Lengyel Munkáspárt megalakulásának 40. évfordulója alkalmából rendezett tudományos ülészekot a József Attila Tudományegyetem rektori tanácstermében tartották meg. Dr. Antalffy György egyetemi tanár, a JATE rektora köszöntötte a résztvevőket, közöttük a lengyel vendégeket, dr. Koncz Jánost, dr. Székely Sándort, Szabó Sándort, a megyei tanács elnökét, Papp Gyulát, a városi tanács elnökét és Molnár Sándort, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkárárt. Ezután arról szólt, hogy az idén két nevezetes évfordulóját ünnepli a lengyel munkásmozgalom, hiszen 100 esztendeje, 1882-ben alakult meg az első lengyel marxista munkáspárt, s a fasiszta megszállás körülményei között 40 éve jött létre a Lengyel Munkáspárt. Tadeusz Pietrzak a LEMP Központi Bizottsága nevében köszönetet mondott az MSZMP Központi Bizottságának, a megyei pártbizottságnak, az ülészek szervezőinek, hogy ily méltó módon emlékeznek meg a lengyel munkásmozgalom e fontos évfordulójáról. Szólt arról, hogy a magyar és a lengyel nép hagyományos barátságát a közös harcok is erősítették. Hiszen lengyelek és magyarok váltakozva harcoltak nemcsak az 1948-49-es szabadságharcban, hanem a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelméért, a Magyar Tanácsköztársaság védelmében vagy Spanyolországban is.

Az ülészek első előadója dr. Lagzi István, a JATE új- és legújabbkori egyete-

A tudományos ülészek résztvevőinek egy csoportja

mes történelmi tanszékének tudományos főmunkatársa volt, aki Lengyelország második világháború alatti történetének néhány kérdéséről ismertette. A Lengyel Munkáspárt megalakulásáról és a párt létrejöttének történelmi hátteréről dr. Eugeniusz Duraczynski docens, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának osztályvezetője beszélt.

A Lengyel Munkáspárt első kongresszusának történelmi szerepét és jelentőségét dr. Henryk Slabek egyetemi tanár (a Lengyel Tudományos Akadémia történettudományi intézete) méltatta. Végül dr. Molnár István, a Kossuth Lajos Tudományegyetem szláv filológiai tanszékének docense tartott előadást a független és demokratikus Lengyelország eszméje a lengyel irodalomban címmel.

Az új párttagok többsége munkás

Szegeden tavaly 641 tagot vettek föl pártunk sorába, s ez 4,2 százalékos gyarapodást jelent. Szép számmal jöttek közénk munkások és nők, ami arra vall, hogy a párt szervezetek a Politikai Bizottság, a megyei és a városi pártbizottság határozatait szívesen fogadják. Összesen 332 fizikai munkás, termelőszövetkezeti gazda és 74 termelésirányító folyamodott sikeresen a piros könyvecskéért, s ez a 63,3 százalékos munkástöbbség megnyugtató. A párttaggá nevelésből jelentős részt vállaltak a tömegszervezetek, az ott dolgozó kommunisták önzetlenségével segítettek a pártépítést. Ebben a tevékenységben élén jártak a nagyüzemek, és azokon belül is a szocialista brigádok.

Sanjos, a 30 éven aluli fiatalok aránya gyengébb volt, mint korábban, nem sikerült elérni, hogy ők alkossák az új fölvevőket kétharmad részét. Kevesebben jöttek tavaly a KISZ-ből is: az új párttagok között 1980-ban 412-en bírtak KISZ-tagsági igazolvánnyal, 1981-ben pedig csak 386-an, ezeknek zöme azonban ifjúsági szövetségi ajánlással ke-

rült a kommunisták sorába. A kelleténél kevesebb fiatal azt mutatja, hogy a város több üzemében, intézményében keveset törődnek a lányok és fiúk, illetve az ifjú házaspárok politikai nevelésével. A helyi alapszervezet pártépítést irányító tevékenysége nem elég tudatos. Nehézségek a tagfölvétel a felsőoktatási intézményekben is. A JATE-n két évvel ezelőtt 85 hallgató lett pártunk tagja, tavaly azonban csak 68-an kértek bebecsátatást.

Szépén alakult az új párttagok iskolai végzettsége: a múlt évben a létszám 63,2 százalékának volt érettségi bizonyítványa, illetve diplomája, szemben a korábbi esztendő 61,2 százalékával. A szakmunkásképzőt végzetek aránya azonos maradt. Az általános műveltség gyarapodására vall az is, hogy 1981-ben tovább csökkent a csak 8 általánossal bírók száma; alig haladja meg a 10 százalékot.

A fölvevők kivétel nélkül kaptak pártmegbízást. Legtöbben a KISZ-ben, a szakszervezetben dolgoznak, 138-an több társadalmi funkciót is ellátnak.

A szocialista népi-nemzeti egységről*

Ifjúságunk nevelése összefüggésben a társadalmi feladat, és egyben mindannyiunk egyéni ügye is kell, hogy legyen. A már vázolt történelmi szemlélet mellett foglalkoznunk kell a jelen és a jövő tudatával is. Különösen fontos az utánpótlás oktatása, nevelése, a pályakezdők munkájának, szociális helyzetének segítése. Összességében a feladat kettős: javítani a tanulást, a munkát — a pályakezdés, a családalapítás — feltételeit, és egyidejűleg növelni az ifjúsággal szembeni követelményeket a munkában, a közéletben és a magánéletben egyaránt. A körülmények javítását szolgálja az ösztöndíjmelés éppúgy, mint a lakáspolitikai új hangsúlyai. Ezzel együtt azonban növelni kell a teljesítményképes tudás elsajátításának és hasznosításának követelményeit is, a végzett munka szerinti differenciált elismerésnek vonásaival együtt. Nem szabad elhagyni az ifjúság önmagáért érzett felelősségének hangsúlyozását sem, nem különben a családi felelősség elvének képviselését.

Jelentős munkánkban a lenini nemzetiségi politika mind teljesebb megvalósítása. Ennek során elértük, hogy növekedett a nemzetiségi részvétel a gazdasági építésben, a közéletben és a kultúrában egyaránt. Számáranyuk a különböző testületekben meghaladja a lakosságon belüli részarányukat, helyzetük — minden téren — azonos a magyar állampolgárokéval. Mindent megteszünk a nemzetiségi „hídzerépés” gazdaságterében. Számos, színvonalas nemzetiségi klub is működik megyénkben.

Nagy figyelmet fordítunk az állam és az egyházak között a negyedszázad során kialakult kapcsolatok erősítésére. Hazánkban a szocializmus minden tisztességesen dolgozó állampolgárnak épül, világnézetre való tekintet nélkül. Az egyházak tiszteltetben tartják államunk törvényeit, a tanácsok és a Hazafias Népfront mindjártban végzik egyházpolitikai munkájukat. Párttagjaink érti és elfogadja egyházpolitikánk elveit és gyakorlatát. Változatlan érdekünk a jövőben is az állam és az egyház közösen kialakított viszonyának korrekcióját megvalósítása.

Összességében — mint hazánkban mindenütt — a huszonöt éves politika megteremtette a munkásosztály és pártja vezetésével, a munkás-paraszti szövetségen alapuló népi-nemzeti egységet, melyben különös figyelmet fordul az értelmiségre és az ifjúságra. Ennek alapja az osztályok és a rétegek közlekedése, szövetsége és egymásra utaltsága a munkában, a közéletben és a családi életben egyaránt.

A belpolitikai munkánk szempontjából lényeges az is, hogyan kezeljük ellentmondásainkat, nehézségeinket, konfliktusainkat. Az információkban azt látjuk, hogy a közvélemény érzékenyen reagál ezekre.

A szocializmusban nincsenek antagonisztikus ellentmondások, ennyiben különbözik az osztálytársadalmaktól. De vannak ellentmondások, vannak feszültségek. Eppen abban áll a szocialista társadalmunk magasabbrendűségének fejlődőképességének egyik bizonyítéka, hogy az ellentmondásokat képes szocialista módon megoldani. Vannak problémák, amelyeknek a megoldását rövid távon nem

ígérhetjük, pedig tudjuk, hogy jelentős feszültséget eredményeznek. Gondolunk itt a lakáshiányra, vagy az övödők 140—150 százalékos zsúfoltságára, a mostani tanteremhiányra stb.

Vannak olyan feszültségek is, amelyeket pártunk tudatosan vállalt. Ilyen például a munkaerő-átcsoportosítás. Azzal, hogy a munkaerő-gazdálkodás jobban megfeleljen a gazdaság valódi igényeinek, elvben mindenki egyetért. De, amikor öt-tíz embernek új szakmát kell tanulni, más-hová kell mennie dolgozni, akkor már jelentkeznek a feszültségek. A munka szerinti bérézés szándékával is elvben teljes az egyetértés, de amikor hatása a borítékban jelentkezik, vitákkal, konfliktusokkal jár. Ilyenkor nem az a feladatunk, hogy visszalépünk, hanem jól megértetni, hogy ezt a konfliktust miért vállaltuk, miért akarjuk, mi lesz az eredménye, ha szándékunkat végrehajtjuk.

Adódnak „látzatellentmondások” is. Ilyen volt például az, hogy a múlt év vége felé az ötnapos munkahét bevezetését voltak, akik nem vívmányunk, hanem „nyügnék” tekintették. Mintha valami sorscsapás lenne, hogy kevesebb lesz a heti munkanap, több a szabadnap: kezdetben számos ellenvetés volt mind a közvéleményben, mind a sajtóban. Tapasztalataink szerint a három műszakosok többsége kedvezően fogadta az ötnapos munkahetet. Az egy műszakosok, főleg az alkalmazottak körében volt ellenzés, miután az ebédidő nem számít majd bele a fizetett munkaidőbe. Sok családot aggodott a gyermekintézmények, az egészségügyi létesítmények nyitvatartása, valamint a közlekedés összehangolása miatt: erről gondoskodás történt, többirányú tájékoztatással. Nem szabad engednünk, hogy ennek a nagy jelentőségű közérzetjavító intézkedésnek az értékét, pozitív hatását lerontsák a bevezetéssel — mint minden újjal — együttjáró részproblémák, azok túlhangsúlyozása.

Néha meglepi a közvéleményt egy-egy intézkedés is. Napjainkban például sokan felteszik a kérdést, nem jelent-e ideológiai kompromisszumot, korábbi elveinktől való visszalépést a kiszövetkezetek, kispállalkozások, társulások lehetővé tétele. Sokan a „magántőke” felhalmozódásától, egyfajta „kapitalizációtól” féltik társadalmunkat. Vannak, akik „kivont karddal” próbálják védeni a szocializmust a „második gazdasággal” szemben. Itt jórészt „visszaköszönnek” a háztáji fejlesztés során felmerült nézetek, bár azt hittük, hogy ezeket már nemcsak az agitáció, hanem az élet is mindenki számára megváltotta. A párt politikájának alapelve nem változott, a folyamatosság megvan. A második gazdaság neve is utal rá, hogy csak másodlagos, az első számunkra a szocialista ipar és mezőgazdaság, a szolgáltatás stb. A lakosság ellátása, a szocialista szektor bizonyos tehermentesítése, az egészséges versenyszellem kialakítása azonban valamennyiünk érdeke. Intézkedéseinkkel nem adjuk fel a szocialista tulajdonviszonyokat, csupán hasznosítani szeretnénk a töredék munkaidőt, a kisebb magánbefektetéseket, az egészséges vállalkozó szellemet, a közös javára, és az egyén hasznára is. A sorrend azonban lényeges. Különben sem növekszik e társulások száma annyira, hogy aránytalan elszaporodásuktól

kellene tartani, hiszen a résztvevőknek komoly felelőséggel, nagy felelőséggel és a vállalkozás kockázatával is szembe kell nézniük.

Propagandamunkánkban nem a csak múltbanzésre, vagy valami öncélú történelmi leckére kell törekednünk. Lenin írja egy helyen: „Feleleveníteni a múltat anélkül, hogy a jelenre és a jövőre gondolkodunk, számomra bevallom, erőmet meghaladó feladat volna.” Feladat valamennyiünk számára, hogy a múlt tudatosítása tehát ne csak „történelmi jegyzőkönyv” legyen, hanem a manák és a jövőnek szóló tanulságokat emeljük ki. Egy tisztességes és reális optimista jövőt tudatunkat kell a párttagságban, a felnőttekben és az ifjúságban kialakítani.

Melyek a pártvezetők és a kommunisták előtt álló legfontosabb teendők? A leghatározottabban bírálnunk kell mindenféle passzívítást és téveszmét. Bírálnunk kell az olyan nézeteket, amelyek a társadalmi erőfeszítéseit cinikusan ítélik meg. Bírálnunk kell az eseményekre való lassú reagálást. Vissza kell utasítani a sötét lakkozást, a hibák egyoldalú kiemelését, Mozsósítani kell a párt, a társadalom törekvései melletti kiállásra. Képviseljük és erősítsük vívmányainkat a bizalom és a problémákra való éber odafigyelés egységének gondolatát. A párt vezető szerepe és tömegkapcsolata egyaránt fontos, és ebben a politikai meggyőzés a döntő módszer. Hazafiságunk és internacionalizmusunk, a Szovjetunióval való barátság egysége — amely nemzeti ügyünk lett az évtizedek során — tükröződik az agitációban és a propagandában is.

Jobban kell ismerni a közvéleményt. A közvélemény megismerése azt szolgálja, hogy a helyi, a megyei, az országos vezetést tájékozott legyen arról, hogy az embereket mi foglalkoztatja, mire kell reagálni. Javítani kell tehát az információs munkát. De sokkal jobban kell csinálni a tájékoztatást is. A pártnak megvannak a tájékoztatás politikai alapelvei, de annak optimális megvalósítása még sokszor nem sikerül. A tömegkommunikációs tájékoztatás mellett nagymértékben javítanunk kell a párton belüli és kívüli szóbeli tájékoztatást. Nagyon sokszor kapnak tájékoztatást a vezetők különböző csoportjai, de az információk olykor valahol elakadnak. Ne tekintse senki személyes „hibbizományának” a kapott információkat, hanem azokat a szükséges mélységben a legrövidebb időn belül adja tovább. Próbáljuk meg intenzívebbé tenni a kiscsoportos tájékoztatást. A párttagjaink gyakran ma még tömeggyűlések, mert — ha már eljön az előadó — hadd beszéljen ötszáz embernek. Kell ilyen a jövőben is, de ennél hatékonyabbak a 15—20 emberrel való beszélgetések. Vonatkozik ez a felnövekvő ifjúságra is.

A belpolitikai munka jelentős feladata a konkrét elemzés, ott helyben és minden szituációban. Amikor a helyi munka alapos elemzésének elmulasztása miatt felsőbb szerveknek kell beavatkozni, az már nem népszerű sehol sem. Ahhoz, hogy ezt elkerüljük, minden területen legyen a helyi intézményi, párt-, állami, társadalmi és tömegszervezeti vezetés a politikai munka érdemi gazdája.

KONCZ JÁNOS
(Vége.)

* A cikk, amelynek első részét lapunk tegnapi számában közöltük, a szerzőnek az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága 1981. október 29-i ülésén elmondott beszéde alapján készült.